

2271

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skogssnuvan.

Honn hållt se i skogana. Honn va udklädd såmm itt spöge. Skogs-
snuvan.

Di va jo rädda,di trodde ad honn konne döda fålk. Åmm di
träffa na,så konne de fårekomma ad di komm te å gau vilse.

De påstó di,ad honn jore spe au dåmm. Di trodde ad de va
skövsnúan å honn konne jära känstor.

2271

Åsumspågen.

Ente mina fårällra, di ha ente vad så visképlia. Men där va andra, såmm sögte kloga, åmm kregen va dållia ellor di säle fick nán sjugdåmm. - Dår i Ausom ska ha vad en klogor, såmm di sögte möed. Många ble jolpna. Hann va billi ve di, såmm hade sögt 'en. Hann va möed billi, denn. Menn di såmm hade sögt 'en, så påstó di hann va kånsterfaren. Hann hade visst itt lided jorbrúg.

Att
söka
kloka.

Åsums-
pågen.

Där va fålk, såmm lau där i flere da, ingan di konne ble es-pederada. Di va långväja ifrau, lant åppad ifrau lanned, såmm jick där å vänta i flere da, ingan di konne ble ongorsöpta. Di påstó hann hade en svartkånstbog å konne mer ännd andra. Menn hann e dö nu får nånna aur sin. Där va di såmm skicka båd, menn då skolle di ha mått au den sjuge. Hann konne väl litt mer ännd andra män-niskor, ette såmm di påstó. Va här nán såmm hade nán sjugdåmm, så di ente konne ble botada po sjughús, så sögte di Ausoms-paugen. De va änklare medesin hann färeskrev. Di påstó hann konne si, när di tå frau himmed å hår di hade fardas, å hann visste, åmm di ville jyva får 'en - åmm där va nán varkelihed mä ed. Merändels fick di gau did, åmm di va fattia. Di fick vänta i flere da iblann. Di fick hyra se ing i närheden.

3

2271

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Råttor manas bort.

Här va di, såmm jore se kloga, så di konne mana bårt röttor. Råttor
Di åtå se å läsa bårt dåmm. Di ville ha betalt. Di tå bra be- manas
talt. De va ente utan bara humbúg allt ihob. bort.

Di skolle va får se säl. Di skolle va avsides. Di konne
jöra-d himma mä. Di såmm di skolle jälpa bårt dåmm, di ble au
me dåmm. De va ente utan häxeri. Di hade får se, di skolle
skicka dåmm po en an plass.

Når här har vad röttor, så har vi hatt röttefallor.

Skåne, Tösta hä
Skaraborgs län

4
2271

J. J. Bergers
berättad av Ola Larsson
LUNDs UNIVERSITETS
FOLKMANNSARKIV
Skaraborg

Förgörning.

De va desamma såmm ad di konne stjela milken ifrau nån
pärson. Di skolle läsa ella jöra kånstor. Di konne ta milken
ifrau denn, såmm di hade had te. Di trodde de va nån pärson,
såmm jore-d, menn di kalla dåmm får milka-hara. Di hade kånstor,
så di konne fau milken himm fårúdan te å gau nånstäns. Di kon-
ne ente ta rent, menn där ble minskning. Där va di såmm sögte
kloga får te å fau beské po, vimm där tå milken.

Di hade får se, ad når ente säen ränta, så trodde di nån pär-
son te, ad hann konne ta sä ifrau dåmm. De konne va en nabbo, Förgörning
såmm va i närheten. Di jore beräkning po, ad hann fick så meen
sä å hade gått åmm ed, så trodde di ad hann hade sanna kånstor.

Förgörning
av mjölk.

Spåre
Frostahed LUNDSS UNIVERSITETS
FOLEKMINNESARKIV
Skarhult Stadsresor.

5 Apr. 1. Ingvar
2271 Box Ola Larsson, Munkedals

1939 Vi reste får de mesta te Long. (Äsle har bled i min tid. Äsle
mings ja, när där bara va itt lided hus.)

Vi fick tjöra me hästa å vöjn te Long, när vi skolle sälja nå'd,
smör elle ägg. Vi transpetéra bränne här åppe ifrau skoböjden, hela Trans-
lass. De jick en das-resa te, fullt åpp. Vi tjörde tilia ámm maren- port-
en, ve tre-fira-tiden. Vi va framme ve sju-åtta-tiden, när stabbona till
va åppe å där ble affär po tåred. Di hade litta mad mä se. De va
ente så brugelit me hotéll, å de va dyrt. Di hade madpåse mä se, så
di reda se får dan.

Här va ente nåd å fau nån annenstäns, så di skolle tjöba i stan Uppköp
va di behövde: kaffe å säckor å salt, å töj såmm di ente säl rådde staden.
mä å väva. (Ella så spant di å vov säle te lagen å skjortor). Här
va ente så hanlare po lanned. (Köpte man vin i stan?) - Vin va
ente i brug i denn tiden, å brännevin hade di säl.

6
2271

LUND S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Di hade jo sånna dära kruställe. Där va Jedinge, de va itt Uppehåll
gammalt kråg i denn tiden; där stanna di te ve Jedinge kru, alla under
vägen.

såmm tjörde te stan härifrau. (Menn de e nör-reved, där bor visst
en hanlare). Där va en såmm hidde Florin, de va en gammal krågare.

Så där stanna di te, när di ville ha nåd te livs. Där va kaffe å Getinge
krog.

jög å vicked såmm helst å fau. Ja kann ente mings va di får en
jög. - Där va tilleme di såmm loschera där får natten; där va så
di konne stall a ing. Di fick ligga hodden såmm helst, i stallen

hos dårras ög. - Ve Poggekrued, de e längor ude, nämmor imod Long Pugge-
te, där stanna di åsse te. - Når att där va hela goss såmm tjörde kroget.

te stan me så får gosseds räckning, så ble där iblann slagsmaul å
oénihed. Här va åppadifrau tårpen å Emnared å Hårva, såmm jore Slagsmål.

dårras äckor. - Åmm såmmaren så va de ente så noga, åmm ögen bette
litta i grobakantorna. Där skolle fo'r te, så di sto se, te di komm Foder.
himm. Di hade hö-kass di kalla-d po denn tiden, di stappa-d i. Då
fick di de, å karana skolle ing å ha nå'd te livs.

Malme
Frösta
Malmhult
Mjöd 1929

7
2271

JÄRNLANDS UNIVERSITETS
FOLKLIVSMUSEIET

Bör. Ahlgren
Malmhult

Uppsl. Vagnar

Vagnar.

Di hade vöjna me träskágla å spolahäcka å slideves-jul.

Å hade di tvau hästa, så va där stång te.

Di va ente himma förän udad po kvällen, å tjörde di te Malme,
så va de knappt ad di hingde po dan. Po ettehöstana så brugte di
tjöra did å tjöba sill, många vala, såmm di säl salta nör. Å di
såmm hade svin å sälja å ente konné fau avýttrad i Long, så tjörde
di te Malme.

Når di tjörde himm me tomma vöjna, de kalla di får å tjöra
tommöges. Hem-
färdens.

Merändels jick di å tjörde de mesta au väjen, får väjana va
besvärlia å komma. Di jick ve sian åmm lassed. Där konne va många
ette varandra, når di va stårre sällskab.

Slideves-jul, hjulringar av trä utan beslag.

8
2271

MJUNKS UNIVERSITETS
FOLKMUNNESARKIV

Vårbruket m.m.

De va jo ette aurstiden merändels i april maunad, när di Vårbruket.
bärja vaura. Menn de sist sådda de va sexras-korn. De brugte
di å sau, när tjörned de blomma. De va en gammal sed.

Di brugte ji ögen brö po vauren, när di hade stift. De va
brö såmm di säl begajna. De va au ru å korn.

Di ingbilla se, ad där skolle ingenting ta ve kregen, så di Stål
över
satte staul över därana. De va po framtidana, när kregen skolle dörrarna.
ud. Menn de ha ente vad i min tid. De e ente uden ingbillning
ifrau forna tidor.

Vaura, "våra", förrätta vårarbete. Vauren = vårarbetet, men
framtiden = våren såsom årstid.

9
2271

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Torvupptagning.

Här va rätt så stor måse, såmm hörde te Skarholte. De e åppad Torvupp
mod Vennbarja te. Bönnorna brugte å fau där sitt skifte. Där fick tagning.
di ta vissa lass. De va alltid po framtiden, fåst i maj maunad. Vi
hade hackor å spae te å hogga tåren lös mä. Då va de såmm en väll-
ling. Så hållt där böror åvanfår gravorna. Så rölla di de hen te
en viss plass, Där skolle de ligga, så de ble tårrt. Så skolle de
ligga te de ble trampad å skåred. Sin ad den ble skåren, skolle
den vännas å kallas. Den sto i smau tårkúllor. Sin skolle den
tjöras himm. Piorna di va mä å rölla å kulla tåren.

Dinne sårts måsatår. Menn där e åsse skäretår. Denn skar vi Skäre-
me en riskniv. De va litt oliga. De va po di plassor där va tårv.
jor. De va en sårts sämmor tår. Denn skolle kallas å tårras denn
mä.

Bör, rullebör, skottkärra; kulla, lägga i små högar; tårra, torka.

Skåne, Första härad.
Skaraborgs socken

Uppt. av J. Ingvar
1927 LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Ber. av Åla Larsson, Skaraborg 2271

Höhösten.

Hö-hösten bärja's i juni maunad, ve samma tid såmm nu, ve Hö-
hösten.

missåmmerstid. De va slättakara, såmm slo. Merändels skolle de
sköttas' p dan, åmm di konne fau så många te ed. Di fick betalt
i skällingvis, de va en tjugefira skälling å så föan. (Di fick
lillemédia ve åttatiden. Denn bar di ud te dämm. Di fick eda
ude po vängen.) Di skolle bärja tidit, så dära ve fira, femm-
tiden senast. Di hogg me lia. Fruentömmorna skolle så kallad
stränga. Höed skolle strängas ihob i stränga. De konne få lig-
ga en tre-fira da. De berodde se po vädorleken. Når de ble
strängt, sin skolle de stackas ihob me tjyvor å rivor. Di konne
få stau en åtta, fjortan da. De berodde se möed po vädorleken.

Där skolle en stau i lassed å en kar sticka åpp. Di la ed po hö-
jällen. Så fick di merändels jille denn kvällen, när de va slut.
Då fick di trakterning.

De konne ingträffa, de berodde se po åmm de va jynnanes vädor-
lek, så konne di slau tvau gånga. Po ettehösten så jick kregen po
bede. Va där inghäjnad, så jick di lösa, å va där ente de, så fick
di gau tjyrada.

Tröskning.

De e holia tidit po ettehöstana, när här e inghöstad, i sep- Tröskning. tembor maunad. Ruen fick di tåska fåst, där skolle ble te brösä å sauning, Korned fick di ta senare. De konne vara te udad po framtídana, te sluted po mars maunad. Då skolle där va uttåsked.

Vi sto po loen. Vi kasta säen au logåled å ud po loen. Vi hade pläjla me rektia hillor å hånnól te å hålla mä å slol te "Pläjlar". å slau mä. Hillan va au lär, ella aulsking, åmm de konne skaffas. Slolen va tjäckare nöre-ve änn såmm ve hillan, å tilleme va den beslan me jarn i ännen, får den skolle slau härare.

Va de så di task me eged fålk, så va de når di hade tid. Ella konne de vara dan ijennom, där såmm di hade läjda tåskemänn. Di konne bårja ve tre- å firatiden å tåska ve lyktetänt. De vara ente längor änn te di fick sitt; di task sällan åmm kvällana ve lykta.

Där konne va både en å tvau. Ella konne där va bara en, å då

Tröske
män.

12
2271

LUNDAS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Tröskning. (forts.)

hade hann vintorarbete. Po stärre ställe där konne va flere.

Di task får pongskäppa. Di fick var fjortena tönna. Når di
hade tåsked trettan, så fick di den fjortena. De va så kallad
pongskäppa. De va sådära ällre gobba, såmm ente konne skötta
vicked arbéte såmm helst, så då di se po å tåska.

Når di hade tåsked au loen, så kasta di ud po nytt ijenn. Så Förfarings-
skolle di kasta au logåled å ing po loen. Får värt "lägg" så sätter
fick di rönsa ongan me rivor. Bånnen skolle lösas åpp ingan, å vid slag.
negorna skolle jämnas ud, så där ble jämt övor hela loen. Va de
ru, så la di ed i en rekti ring ront hela loen. Di sto mitt imod
varandra, en ve här sia, når de va vaursä. Å når de va ru, så jick
di ront åmm, den ene baglänges å den andre framm-får.

Di vände säen me hånnolen, så skolle de vännas så di konne
slau po den andra sian. Di fick rista båsed, ingan di då ed au
loen. Båsed bar di bårt i logåled. Di la ed i reb å bar bårt ed

Tröskning (forts.)

13
2271 LUNDs UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

i byror, Där ble äntor, å di skolle rönsas åpp. De bar di bårt i Agnar.
stallen te å ha å förä mä. Där va nåd lided kyffe di la dåmm i,
å di ga di kregen.

Den gången ad di fick tasked va di tytte på, så skolle de Kastning.
kastas me en hannskaffa å sin vär-harpas. Di hade itt såll, så ad
säen komm au, ingan di ga kregen äntor. Di kasta drösen te denn
ene väggen, så kasta di denn frau denn ene väggen te denn andre,
tvars övor hela loen. Ingan de kasta's, så skolle de resslas, åmm
där va stobb iblann säen. Sin skolle de harpas. De va itt ressel
såmm va i rektia rudor, liasåmm en sikt. - Där ble en del äntor å
skalor, när säen va kastad framm, där ble skalor å äntor i en raus.
Di ga ed te kregen.

När di task ärtor, så jick de te po samma sätt såmm den andre Ärter.
säen.

Di fårvara säen po låfted. De lau udstrött po hela låfted. Sädens
förvaring.

Byra, bördar; äntor, agnar; ressel, såll; raus, rad.

14
2271

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Tröskning (forts.)

Va de så di task får pongskäppa, så fick di säl kostrera se, Tröske-
menn hade di dalön, så fick di föan po ställed. männen
kost.

(Fick tröskemänner någon traktering när tröskningen var avslutad?) - De va ente nåd bestämt, utan de va en govilja. Extra
traktering.

Menn då konne tåskemänner fau en måltid mad å en sypp å kaffe.

De fick di, när där skolle mätas åpp.

De e näck en tjugefemm aur sin vi sluta å tåska me pläjel.

Sin fick vi smau nätta tåskevark.

Ovanstående beskrivning är sammansättad i anslutning till
Uppsala Landsmålsarkivs frågelista angående tröskning.

Lövtäkt.m.m.

Di ha begajnad löv te å strö mä onge kregen. Når de va dållia Lövtäkt.
aur,så hade di te å strö mä. Ella strödde di me halm,når di hade
teräckelit. De tås po ettehöstana. Di samla åpp me rivor å grebor
å så kåra. Di tjörde himm ed. Di såmm hade husplass,så tå di ed
ing får vintoren. Ja får min del har åsse strött me löv. De va
böge- å igelöv. Men bögen va jo mera allmänn.

Ja tror nästan di hade så di samla ihob te å flora fauren mä.
Når här ente va sny,så jick di ude å födde se.

Här hörde ingen skog te ställed. Bränne fick vi ente ta,udan Andra
skogs-
vi skolle tjöba-d. Menn vi fick ta ris å löv å pläckta bär å nödor.produktter.

Anm. Den intill gården liggande skogen - numera en del av
kronoparken - lydde direkt under Skarhults gård och fick icke av
bönderna utnyttjas på annat sätt än som ovan nämnes.

Julfirande.

Där va di såmm jick omkring å töjde julamad. De skolle helst
va får jul, när di räckna po di hade slajtad å bagad å bröjt. Så Tiggare.
fick di merändels litta fläsk å brö å ost å vicked såmm helst.
De va merändels fattia ingåmm såcknen.

Po kvällen så fick di alla sártors mad, där va gröd å fläsk Julafton.
å pölsa å fisk. Merändels skolle di läsa te bors å frau bors.
De brugte di meed i mina färällras himm. De va denn såmm va älst
au söskenen. Så fick di andre höra po onge andakt.

Di hade nödor te å roa se mä. Jäda nödor å spela åmm nödor.
De hade di po högtidkvällana. De va nästan di fleste högtids-
kvälla. Di såmm hade så pass tänn, så di konne, så knäckte di dåmm
me tännen; ella hade di nödaknäckare au trä. Di va rahända tingesta.

Så fick di nattamad ingan di skolle lägga se. Då va där pölsa
å sölta å röbedor. Då va de mera änkelet.

Töjde, tiggde (av tygga, tigga); Jäda nödor, gissa nötter;
Rahänd, behändig.

2271

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVJulfirande (forts.)

Så va de itt brug di skolle gau omkring po ställen å ha Jula-
lekär.
julalega å roa se. De va po vissa ställe såmm di jick, såmm
ongdómmen va mera bekant å samlas, där såmm va tätt bebyggt me
ställe. De ble när ad högtiden va slut. Vi fick mad å kaffe
å va di hade å bjuda på. Så skolle di dansa å ha julalega så
kallad. De va ringdánsa å andra dansa mä. Di spela vals å
kadrill å sånna gamla sticke. Di spela harmonika. Spelemannen
fick trakterning. Po senare tiden va de så di skolle lägga
ihob te spelemannen.

Di legte blingebåck: Di skolle binga åmm yjenen å fårsöga
ta fatt varandra.

Di skolle sko blackan. Di skolle seda po ännen, di sad po
gåled merändels. Hann skolle fårsöga po å ta se i tärna å
födorna.

"När ad högtiden va slut", d.v.s. julafton och juldagen, då
man höll sig hemma och inte gick bort; sticke, stycke; Yja, öga.

Skaraborg, Sk.

2271:18

18

Julfirande (forts.)

De ha di brugt i min tid, di jick ikring po ställen å va ud-
klädda. De kallas får julaspöge. Di jick omkring frau de ena "Jula-
ställed å te de andra å skolle ha trakterning. De va merändels
po högtidkvällana. De va ente po juláftan. De va itt brug di
skolle hålla se himma juláftan.

Di har jort gobba au slarva å va såmm helst å kastad ing, Upp-
når di jick julaspöge. Di va åppståppada me va sårts bråte såmm stoppade
helst. Åmm di konne ta dåmm, så fick di trakterning, så fylla di
dåmm.

Å di brugte möed gå omkring å skjuda i denn tiden. De va te
vicken högtid såmm helst, juláftan å nyårsaftan å trettenaftan. Skjutning.
Di skolle skjuda ing de nya aured så kallad. De va merändels po Nyår.
kvällana. De va pistolor å mingor bössor.

Di skolle helst seda åppe te de nya aured jick ing, te kläckan
tål. De va brugelit övor allt. Där såmm va ongdómm, där roa di se
å legte å spela kårt.

Off Skärgård m.m.
Marshall Ör
Jyväskylä 1929

19 Jyväskylä 1929
LUNDs UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
Naturv. Ola Lasson
Husbygge.
Skärgård

Vi grava äppler där ute å tå ed äpp å älte-d me hästa. Karana Kline
jore lered i årning å transpetera -d framm. Di re me hästa får te väggar.
å fau ed mjugt. De va fruentömmor såmm klinte. Di konne va en tre,
fira stycken. Vi fick läja. Fick di en femti öre å föan i dalön, så
va de de hela. Di hade vippad bås åmm stagana, ingan såmm di älte
lered iblann. Där sto en udante å en ingante å klinte. Di klinte
me nävana. Di hade slättor å drå å slätta -d te, så de ble jämt.

Så la di ler-gål. Lered bars ing, å så va där en kar såmm lämm- Ler-
de de ihob me lämma, po samma sätt såmm en lämmor loa. golv.

Merändels skolle di ha ler-jille. De va när de va kväll, när de Ler-
va slut, så fick di ha fest. Di fick va såmm hused konne fårmau: gille.

Gröd å fläsk å pantäfflor. Di hade dricka - di bröjde säl.

Tå, tog; får, för; bås, löshalm; slätta, bräde varmed väggarna
slätades; lämma, jämna ett lergolv med en trälämm; säl, själv.

På ovan beskrivna sätt byggdes ännu år 1861 en långa å Västra
Småskogshuset - den enda som nu (1929) kvarstår av den gamla gården.

Daniel
Frösta
Skarabott
Mjölby

Taktäckning.

20 Yrsd. Sj LUNDS UNIVERSITETS
FOLKLÄRNINGSSAMMIV
2271 År. Ma Larsson
Född i Skarabott

Tagstolen va åpprest, å taged va täckt, ingan di klinte. Di
hade ente utan halmtág å risgövla.

Läggande
av
halmtak.

Di hade särskilta täckare, såmm va litta vanda. Di hade en
tvärstie å en långstie får te å komma åpp po taged. Di räckna
i "sti". Itt sti de va sırka tre vägga romm, allt ettesåmm
stien va lång te.

Anm. Vid halmtäckning räknas längderna i "sti" (av stie-
stege). Ett sti är så stor sträcka av taket som täckes under
det den s.k. tvärstien är i samma läge. På "tvärstien" sitter
täckaren under det taktäckningen pågår. Vägga romm, avståndet
mellan två väggstolpar (2 à 3 alnar).

2271

LUND UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Dagens måltider under sommarhalvåret.

De allor fåsta po marenen, de va kaffe å litta brö te. Dagens
Å så frokost: di fick fläsk å tjylland å sill å pantåfflor å
va di hade. måltider.

Å lillemidda: bara litta flåttamad. De bar di ud te dåmm.

Å storemidda: de va merändels kogesmad, fläsk å såppa å gröd.

Å meaftan: de va litta smör å brö å ost å litta vicked di hade.

Å Kvällsmad: Då va de mera änkelet, sill å pantåfflor å dricka
å brö å milk å vicked såmm helst. Såmma hade drickablänning.

Meattan de va bara ongor den långe aurstiden, ifrau när di
bårja vaura po framtiden i april maunad. De konne vara te sep-
tembor maunad, När hösten va slut, så va meaftanen slut mä.

Di skolle ha en sypp te meattan å en te lillemidda. De va
ettesåmm de va vured.

Tjylland, kött; drickablänning, en blandning av mjölk och dricka;
vuren, beskaffad.

a. 22
nr 2271

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Bakning.

Ve julatid då bagtes där flere sårtors brö, fint å gråft å
sursött å kavringabrö. Kavring de ska stau inge längor. De ska
stau inge å tårras. Di brugte baga brö au korn mä; en blänning
au korn å ru, hälten au värt.

Bakning.
Brödsorter

Di bagte så di sto se rongelit te påsk. Di försto se po å
baga. Di arbéta bröed bättor. De va mera arbétad å mera välbågt.
Sin ad julabröed ble slut så kallad, ve påskatid, så fick di baga
itt bag. Menn ifrau jul å te påsk fick di reda se me julabröed
så kallad.

Där konne gau en tie, tål stycken brö i bagaronen. Där va nân Bak-
sämm va vandor te å tjölna, så tjölna di vissa timma. Di tjölna
unge tiden di slo åpp brökágorna. Vi tjölna me ris i bagaronen.
Så sau di ette i onen, ämm den va varm. Onen skolle va alldéles
röbrun, ämm hann skolle va färi te bagning. Di fick ta ud bröed
får var gång di hade tjölnad å tjölna po nytt ijenn.

uggnen.

L3
2271

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

(Lejde man hjälp till bakning?) - Här i mitt fårällrahimm, vi
bagte alltid säl.

Vi hade ente sådden jäst såmm nu gajnas. Vi hade brygg-jäst. Jäst.
Där tås en liden däj ifrau, såmm skolle stau te där skolle bagas
po nytt ijenn.

Di satte en del au bröed i bagaronen, å en del hängde di åpp Brödets
förvaring.
i påsa po låfted, så de sto se bättor får mulning.

Däj, deg; mulning, mögling.

2271

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKOMMINERARKIV

Brygd.

Di bryggde va di säl behövde. Di bryggde au mältad korn. Så Brygd.
va här malt-tjölnor,sämm di tårrde malted po. De va itt särskilt
hus,de lau litta avsides. Där va ingrättad så di konne tjölna å
tårra -ed. Di hade hannkvárnor,sämm di mol malted po. Ja ha vad
mä å maled malt. Så skolle di ha litta fårlág,så di konne ha får
hela aured ette behåv. - Så la di malted i blöd litta,så skolle
de jäsa. Sin så jore di dricka au ed,når de ble jäst. Di slo de Dricka.
jomma vanned po malted. Så skolle de stau å jäsa. Här va enebär
sämm att di begajna se au. Di va tårrda,så la di dämm i drickad.
De fick näck stau itt dyng ella nå'd, ingan di konne ta -d. Å sin
ble de tappad po tönnor.

Te högtidorna så bröjde di rektit gått öl. De va kraftiare. Öl.
De va allt ettesämm di ville sätta malt te.

Här va di sämm begajna homle. Menn de fick di tjöba. Menn ja
ved di begajna-d te dricka. De skolle sättas te drickad i jäsnings-
en. Ente får de,får de fick go smaug.

85
2271

LUNDs UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Mjölkushållning.

(Använde man s.k. råmjölk?) - Ente di fåste maulen, menn sin Råmjölk.
begajna di denn. Raumilken så kallad, denn ga di svinen. Där va
di såmm kogte åpp denn, så denn ble liasåmm tjåck. Denn kalla di
får kaladans. Denn aud di. De kann färekomma inú.

Pattana = spenarna. Nymölkad milk =nymjölkad mjölk. - "Söd milk." Söt
Denn milken såmm di behållt, denn skomma di å tå grädden ifrau. mjölk.

Når milken va litta sur, så va denn blåsúr. Skolle denn stau litta Sur
längor, så ble de fillebónk ella sur milk. Sjårjad milk = sur milk. mjölk.

De skolle helst va åmm såmmaren; åmm vintoren fick di denn ente
sjårjad, denn ble bara blåsúr.

Di brugte slau milk å dricka ihob: drickablänning. Di kogte-d Mjölk
åsse. De va åppkogt dricka. och
dricka

Di hade ente utan linneväv te sildug i denn tiden. Di slo de För-
åpp i lerfad. Di ställde milken i kammorsed å här di hade plass te.
varing.

De va po en karahylla.

Järnhult
Frösta
Tke
1929

Uppg. T. Tegnér
nr. Anna Kils Föd 26
f. 1839. SÄndot 2271

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Smörberedning.

Di hade en tringor tjärna, såmm va ronn. Så va där låg te,
å så en stage; så va där hål i låged, så di skolle föra stagen
åpp å nör. Så skolle di arbéta-d åpp å nör, när di hade slad
grädden i. Åmm där ente ble smör, så trodde di där va jort
kånstor ve-ed, nån såmm häxa å hade tad smöred ifrau dåmm.

Smör-
kärna.

För-
görning.

Smöret
ältes.

För-
säljning.

Di slo vann po å sköllde-d, å sin skolle de ältas, Når di
älte-d å liasåmm pläcka, åmm där va nåd snavs i. Sin så salta
di ed å arbéta-d. Di hade särskilt smörské te å älta-d. Så
konnte di lägga nör ed i en bårk. Åmm di hade meed, eller di
skolle te stan å sälja, så konne di lägga-d nör i smörböttor.
Di tå sjuttifemm öre skålpongad.

Di hade rektia smörbårka ella aska, när di va ude å reste. Smör
Di va jorda au nävor. på resor.

67

LUNDSS UNIVERSITETTS
FOLKMINNESARKIV

2271

Belysning.

Di hade faur, så di tå tal, så stöbte di jus, flere sårtors
jus: stärre jus, såmm di hade te högtidor, å prausor di kalla.
Talg-
ljus.

Di stöbte så di hade får hela aured.

Så hade di tran i smau låmpor. Den tjöppste di. De va bara
smau ronna platter, å så en liden tuda, såmm vegen jick åpp i.
Tran-
lampor.

En "dalla" de va te å sätta jused po. Den va au trä å hängde
i läfted.

De va merändels po ettehöstana, när di hade slajtad faur, så
stöbte di jus. Di hade talen i en tjärna. Denn skolle va varm,
så di konne stöba. Di hade bomullstraua, såmm di döppa nör. Di
la pinga över tjärnan, så hängde trauana nör, så döppa di dåmm
åpp å nör. Så skolle di svalna. Når di stöbte jus, så skolle di
döppa tiare; prausor de va bara nånna gånga.

Di hade staga au mässing ella ten, såmm di satte jusen i;
prausorna hade di mest i näven.

28
2271

LUNDs UNIVERSITETETS
FOLKMINNESARKIV

Ude i stallana där fick di ha tranlåmpor å lyktor. Di Stall-
hade jus i lyktan,når di skolle ud po loen å tåska. Denn lyktor.
lyktan va jord au trä,å där va satt ing glas. Ja har en
sädden inú.

Når di task,så hängde di åpp lyktan po itt spig,så den
ente jorde nån olýcka.

Ja mings ente nåd gamlare tänne änn såmm svavelstickor. Eldgöring.
Menn får,i längor tidor tebaga,menn de ha ente vad i min tid -
de ha ente vad så ja mings ed - så hade di flinta,så di flinta
ill. Menn ja ved di tala åmm ed. Di hade en sårts staul,såmm
di flinta,så där ble ill.

Register.

22. Bakning.	19. Lergolv.	5. Uppköp i staden.
27. Belysning.	27. Ljusstöpning.	7. Uppståg om julen.
24. Brygd.	28. Lyktor.	7. Vagnar.
22. Bröd.	15. Lövtäkt.	8. Vårbruket.
Dans.	3. Malt.	9. Åsumspågen.
24. Dricka.	4. Mat och dryck.	24. Öl.
28. Eld uppgöres.	25. Mjölkhushållning.	
4. Förgörning.	21. Måltider.	
26. Getinge krog.	2. Nyår.	
6. Halmtäckning.	3. Nötter.	
19. Husbygge.	5. Råttor manas bort.	
Häxeri.	7. Skogsprodukter.	
10. Höskörden.	1. Skogssnuvan.	
16. Julafton.	12. Slagtröskning.	
17. Jul-lekar.	16. Smörberedning.	
Julmat.	5. Stadsresor.	
"Julaspöge".	8. Stål (över dörrarna).	
19. Klinehus, byggande av	20. Taktäckning.	
Kloka.	27. Talgljus.	
Krogar.	16. Tiggare vid jultiden.	
19. Lergille.	9. Torvupptagning.	
	7. Transporter till städerna.	
	11. Tröskemän.	